

Lidé v pohybu

KAM JDEME?

CO NÁS ASI ČEKÁ?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

multikulturální
centrum
praha

Podívejte se na fotografii a zamyslete se nad následujícími otázkami:

Lidé v pohybu

1. Kdo mohou být lidé na fotografii?

2. Odkud a kam se chystají?

3. Jak se cítí?

Rozdělte se do skupin. Každá skupina dostane jeden novinový článek z roku 1938 (dohromady 5 odlišných článků).

Vaším úkolem je z textu zjistit:

- 1. Jaká skupina obyvatel se v důsledku změny hranic přesouvala?**
- 2. Kam lidé směřovali?**
- 3. Jaká byla situace těchto lidí?**

Na práci máte 10 min.

Vyberte jednoho člena skupiny, který bude vaše zjištění prezentovat před třídou a zapisovat do mapy.

ČLÁNEK 1

ČLÁNEK 3

ČLÁNEK 5

ČLÁNEK 2

ČLÁNEK 4

MAPA

KDO?

PROČ?

KDO?

PROČ?

KDO?

PROČ?

KDO?

PROČ?

KDO?

PROČ?

Nepochopitelný teror Maďarů vůči našim na odstoupeném území

Již několik dnů prochází dočasné hranice slovensko-maďarské, výpravy Slováků, kterých maďarské úřady vykázaly způsobem, který vzbuzuje údiv a oprávněné naše rozhořčení. Vojenské a bezpečnostní orgány maďarské na odstoupeném území neočekávaně se dostaví do bytů našich bratrů Slováků, kteří neodjeli, nebo nechtějí opustit svoji půdu, která je živí a na které doposud žili Maďarští policisté vyhledávají našich a bez dlouhých řečí začínají jim tělesně ubližovat. Když se brání a ohrazují se, zamění policisté pěsti za pažby svých pušek a pomocí nich dávají pocítit až přílišnou tvrdost nového režimu.

Slovenský deník, 21. 12. 1938

Dohoda o propuštění Čechů ze Slovenska

Ministerská rada rozhodla v pondělí po dohodě se slovenskou vládou o propuštění přebytečných českých sil na Slovensku. Slouží tam asi 36 000 českých úředníků, učitelů a zřízenců. Mezi 1. lednem až 1. březnem 1939 bude odvoláno devět tisíc českých úředníků a zřízenců ze státních a veřejných služeb. Už před tím dala slovenská vláda v Praze k dispozici šestadvacet universitních profesorů a asi tři sta úředníků vyšších kategorií. (...)

Ministr pravil, že propuštění se neděje z nenávisti k Čechům, a odůvodnil je hlavně tím, že zejména v nižších zaměstnaneckých kategoriích se nepřijímalo dříve dost Slováků, ačkoliv se hlásili. (...)

Češi necht' laskavě pochopí, že jestliže úpravou vládní se odvolává devět tisíc úředníků a zřízenců ze Slovenska, zůstává přes to veliký počet Čechů ve státních i veřejných službách. (...)

Lidové noviny, 15. 12. 1938

Češi z pohraničí

Děti nezapomenou na děti, své kamarády ze zabraného území, kteří musili opustiti domov. Rozdělí se s nimi o své knihy a hračky, aby je tolik nebolelo, kdyby svatý Mikuláš na ně letos zapomněl. Své rodiče pak poprosí o práci, byt, nebo peněžitý příspěvek pro naše hraničáře, aby první vánoce uprchlíků nebyly smutné. Číslo pošt. spořitelny 77.177. Dary toho druhu, i šaty, prádlo, látky, obuv a trvanlivé potraviny přijímají sběrný, zvané Babčiny komory, zřízené sokolstvem ve všech obcích, jakož i přímo „České srdce“ v Praze II., Křemencová ul. č. 4.

Venkov, 3. 12. 1938

Výpověď Anny Fischerové o „křišťálové noci“ v Karlových Varech a vyhnání z pohraničí, 24. listopadu 1938

Jmenovaná bydlela až do 10. 11. 1938 v Karlových Varech. Toho dne přišli do jejího bytu o 15:30 čtyři ordneři a dva úředníci gestapa a odvedli ji spolu s jejími rodiči a čtyřmi sestrami do „Schützenhausu“ v Karlových Varech, kde bylo postupně soustředěno 500 osob židovského původu z Karlových Varů a okolí. Ze Schützenhausu byly tyto osoby dopraveny v otevřených vozech do komisariátu gestapa. Během cesty ulicemi Karlových Varů projížděly špalírem obecnstva, které se vůči nim chovalo nepřátelsky a častovalo je urážlivými a hanlivými výkřiky. Po výslechu v komisariátu gestapa, kde byly zjištěny jejich přesné nacionálie, byly všechny zadržené osoby dopraveny vězeňskými do vazby okresního soudu v Karlových Varech, kde byly ponechány od čtvrtka do soboty dne 12. 11. 1938 dopoledne.

V sobotu dne 10. 11. 1938 dopoledne byli zadržení odvezeni dále do Falknova, kde byli opět uvěznění. Tam jim bylo řečeno agentem gestapa, že budou odstrčeni přes hranice a že se nesmí již nikdy vrátit do Německa, jinak že jim nemůže být zaručen život ani na 14 dní. Budou odvezeni ke hranici, a to na místech, kde nenastává žádné nebezpečí, že by byli zadrženi československými pohraničními orgány. (...)

Fischerová prohlásila u zdejšího úřadu, že se nemůže za žádných okolností vrátit do Německa, neboť se cítí ohrožena na životě.

Z archivních pramenů Národního archivu otištěno v: Frankl, Michal a kol. Naši nebo cizí?: Židé v českém 20. století. 2013

Nad naše síly

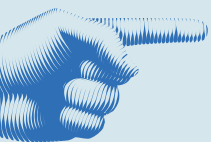
Ze sudetských zemí, obsazených německým vojskem, přicházejí demokratičtí Němci. (...) Mnoho jich bylo do Třetí říše odvečeno právě tak, jako čeští hraničáři, četníci a muži finanční stráže. Ti, kteří chtějí utíkat až ted', už utíkat nesmějí. Ti, kteří utekli dříve, jsou tady bez domova, bez jídla, bez peněz, bez práce a bez vyhlídky na ni. (...)

V celé Praze je sotva dům, kde by se nekrčilo několik uprchlíků. To jsou ti šťastní, kteří tu někoho známého měli. Tisíce lidí však utíkalo do neznáma. (...)

Za pět posledních let jsme viděli víc než často, jak žijí Němci, kteří prchají před německou národní pospolitostí. (...)

Jsem český svědek, že tito lidé pět let stáli na severu, stavíce se každý zvlášť a všichni společně s neuvěřitelnou statečností a srdatostí po bok Československé republiky. Oni bojují už pět let. Československá republika a nikdo z nás nemůže a nesmí na to zapomenout. Kdyby byla válka, měli jsme pravděpodobně dnes několik stotisíc mrtvých. V tomto míru máme několik sto tisíc padlých – ale tito padlí žijí. Živý člověk chce žít a jíst. A my, v jejichž předních liniích míru ti lidé padli, jim to asi trvale nemůžeme dát.

Jesenská, Milena. Přítomnost, 12. 10. 1938

Máte k dispozici několik historických fotografií, které zobrazují různé skupiny uprchlíků.

Vyberte si jednu fotografii a dopište do ní, co si myslíte, že si postavy na fotografii mohou myslet a co říkají.

FOTOGRAFIE 1

FOTOGRAFIE 3

FOTOGRAFIE 2

VZOR

VČIL JEDNA KOŠŮLA MI
ZBOLA, OSTATNÍ ZŮSTALY
DOMA V KOMŮRE!

ZROVNA,
KDYŽ JSEM
NASEKALA
DŘÍVÍ NA OTOPI,
MUSELI JSME
ODEJÍT.

Fotografie 1

Lidé v pohybu

Fotografie 2

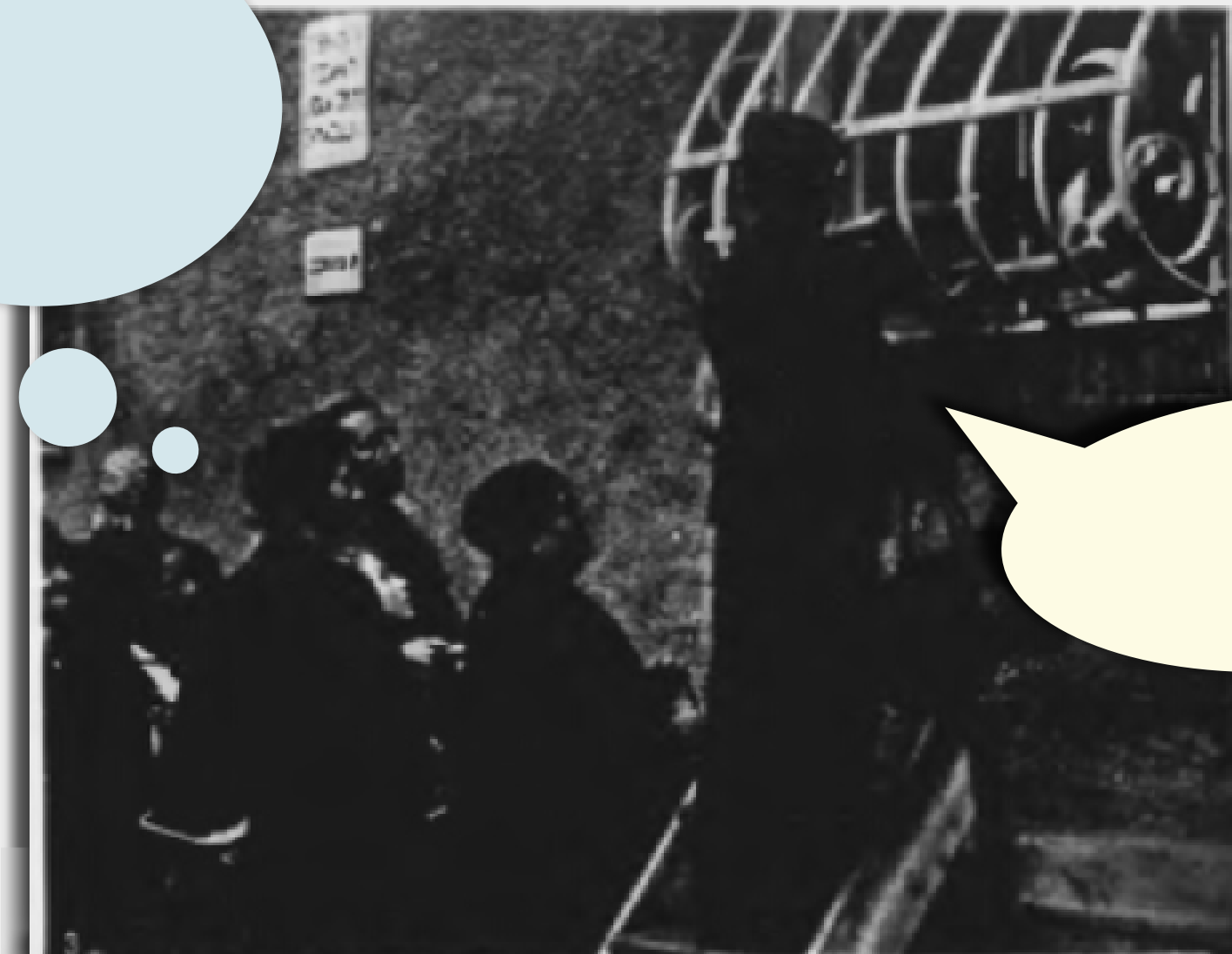
Lidé v pohybu

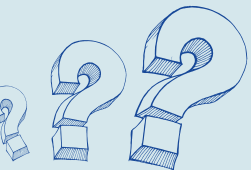

Rodina českých uprchlíků z České Lípy v pražském táboře ve Vysočanech o Štědrém dnu.

Fotografie 3

Lidé v pohybu

Zamyslete se:

1. Proč jste si zvolili právě konkrétní fotografii?
2. Čím jste se inspirovali při tvorbě dialogu/myšlenek?

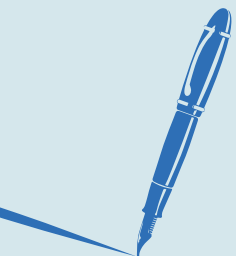
Konec hodiny

Test

Líbila se ti hodina?

Test

Lidé v pohybu

1. Ve kterém roce se v důsledku tzv. mnichovské dohody museli vystěhovat statisíce lidí z pohraničí Československa?
 - A) 1937
 - B) 1938
 - C) 1939
2. Které země získaly po mnichovské dohodě a vídeňské arbitráži části území Československa?
 - A) Německo
 - B) Polsko
 - C) Francie
 - D) Velká Británie
 - E) Maďarsko
3. Která z těchto dvou map zobrazuje hranice Česko-Slovenska na podzim 1938?

A)

B)

1. Foto úvod. Neuveden. [foto]. Fotografie k článku: Vánoce lidí bez domova. In: Pražský illustrovaný zpravodaj. Praha: Melantrich, 1938. roč. 1938, č. 51, str. 13. (29. 12. 1938)
2. Autor neznámý. Žitný ostrov. [foto]. 01.11.1938. At: ČTK fotobanka. (ID:FO02112812)
3. Mapa Č-SR: Autor neuveden. [mapa] Mapa Česko-Slovenska. Zpravodaj svým čtenářům. In: Pražský illustrovaný zpravodaj. Praha: Melantrich, 1938. roč. 1, č. 1. str. 18–19. (5. 1. 1939) – upraveno
4. Článek 1: Slovenský deník, r. 21, č. 294, 21. 12. 1938
5. Článek 2: Lidové noviny. Brno: Vydavatelské družstvo Lidové strany v Brně, 1938, roč. 46, č. 630. str. 1. (15. 12. 1938) Děti nezapomenou na děti... .
6. Článek 3: Venkov, Praha: Tiskařské a vydavatelské družstvo rolnické, 1938, roč. 33, č. 285, str. 6 (3. 12. 1938)
7. Článek 4: Frankl, Michal a kol. Naši nebo cizí?: Židé v českém 20. století. Praha: Židovské muzeum v Praze - Institut Tereziánské iniciativy, 2013. str. 250–251.
8. Článek 5: JESENSKÁ, Milena. Život a instituce. Nad naše síly. Přítomnost. Praha, František Borový, 1938, roč. 15, č. 41. str. 650. (12. 10. 1938)
9. Foto Obyvatelé z jižního Slovenska: Neuveden. [foto]. Fotografie k článku: Zpravodaj hlásí. In: Pražský illustrovaný zpravodaj. Praha: Melantrich, 1938. roč. 1938, č. 47, str. 2. (1. 12. 1938)
10. Foto rodina uprchlíků, štědrý den. Neuveden. [foto]. Fotografie k článku: Vánoce lidí bez domova. In: Pražský illustrovaný zpravodaj. Praha: Melantrich, 1938. roč. 1938, č. 51, str. 13. (29. 12. 1938)
11. Foto Tábor v Terezíně: Ceps. [foto]. Fotografie k článku: Z tábora uprchlíků v Terezíně. In: Jas: Rodinný ilustrovaný nepolitický týdeník. Praha: Nakladatelství a knihkupectví Československé obce sokolské, 1938. roč. 12, č. 44, s. 10. (27. 10. 1938)